

Samferdselsdepartementet,
Luft, post og teleavdelingen LPT
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Saksnr.:
2018/8294-1

Deres ref.:

Saksbehandler:
Tom Staahle

Dato:
22.10.2018

PLANLEGGING AV EN TREDJE RULLEBANE PÅ GARDERMOEN – UTREDNING AV ALTERNATIVE LOKALISERINGER

Samferdselsdepartementet har i brev av 28. mars 2017 til Avinor og Ullensaker kommune bedt om at østre alternativ for tredje rullebane ved Oslo lufthavn legges til grunn for videre planlegging etter plan- og bygningsloven. Departementet viste i den sammenhengen til grunnlagsdokumentet for Nasjonal transportplan 2018-2029, der transportetatene og Avinor kommer med anbefaling om videre planlegging. Det er lagt opp til at Avinor sammen med Ullensaker kommune skal avklare hvilken planform og planprosess som bør benyttes.

Med tanke på den videre planprosessen ber Ullensaker kommune om at Samferdselsdepartementet avklarer:

1. Om departementet mener at valg av østre eller vestre alternativ for en tredje rullebane er utredet og avgjort i samsvar med reglene i plan- og bygningsloven, og
2. Når departementet i tilfelle mener dette ble gjort.
3. Dersom departement *ikke* mener at spørsmålet om lokalisering har vært behandlet i en konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven, ber kommunen om departementets innspill om på hvilket trinn i reguleringsprosessen departementet mener at en slik vurdering av lokaliseringsspørsmålet bør foretas.

Bakgrunn

Avinor sendte i mai 2012 Masterplan 2012–2050 for Oslo Lufthavn til Samferdselsdepartementet. Dette er en plan som OSL (tidligere datterselskap av Avinor, som nå er innfusjonert i Avinor) utarbeidet som ledd i sin egen langsiktige planlegging. Planen skulle bl.a. analysere og avklare hvilket areal som etter OSL/Avinors vurdering var best egnet for ny tredje rullebane.

I masterplanens forord understrekes det at rapporten utgjør OSLs grunnlag "for Samferdselsdepartementets videre båndleggingsprosess", og det påpekes at "[f]ør en eventuell utbygging av en tredje rullebane kreves det utarbeidet en formell konsekvensutredning i henhold til plan og bygningsloven".

Den 5. juli 2012 sendte Samferdselsdepartementet Masterplanen på høring med frist 2. november 2012 for å komme med innspill. I høringsbrevet uttalte departementet bl.a.:

"Fordi valg av areal til en eventuell tredje rullebane er et hovedtema i Masterplanen, er det åpenbart at den har klar relevans som grunnlagsdokument for statens eget arbeid med å

båndlegge. Samferdselsdepartementet har derfor avtalt med Avinor AS og Oslo Lufthavn AS at departementet sender Masterplanen på høring som et første ledd i statens båndleggingsarbeid.

Først når departementet har mottatt høringsuttalelser vil det foreta sine egen vurderinger av lokaliseringsspørsmålet. På grunnlag av denne vurderingen vil det utarbeide forslag til båndleggingsbeslutning. Departementet har så langt ikke tatt stilling til hvilken form denne beslutningen bør ha, men det legges uansett til grunn at det vil skje i form av en beslutning etter planbestemmelsene i plan- og bygningsloven. Fordi prosedyrebestemmelsene i plan- og bygningsloven vil bli lagt til grunn vil høringsinstansene også få mulighet til å uttale seg om departementets endelige forslag."

Departementet la opp til at det skulle være to høringsrunder: først om masterplanen, deretter om departementets endelige forslag til båndleggingsbeslutning. Den siste høringen skulle gjennomføres i samsvar med prosedyrebestemmelsene i plan- og bygningsloven.

Som nevnt innledningsvis, har Samferdselsdepartementet i brev av 28. mars 2017 til Avinor og Ullensaker kommune bedt om at østre alternativ for tredje rullebane ved Oslo lufthavn legges til grunn for videre planlegging etter plan- og bygningsloven.

Fagdirektør Morten Foss i luftfartsseksjonen i Samferdselsdepartementet uttalte i juni 2018 muntlig til Ullensaker kommune at det er masterplanen som ligger til grunn for departementets valg av trase for tredje rullebane. Departementet har ikke vist til at det foreligger noen utredninger ut over dette.

Er lokaliseringsspørsmålet tilstrekkelig utredet?

Ullensaker kommune er av den oppfatning at lokaliseringsspørsmålet *ikke* er ferdig utredet i samsvar med gjeldende regelverk. Vi har forstått det slik at departementet selv mener at lokaliseringsspørsmålet er endelig avgjort, og ber departementet presisere dersom vår forståelse ikke er korrekt.

Både en eventuell båndleggingsbeslutning og et eventuelt planvedtak som legger føringer for plassering av en tredje rullebane krever konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven. Et sentralt element i en konsekvensutredning etter plan- og bygningslovens regler, er å vurdere andre lokaliseringalternativer.

Gitt at spørsmålet om lokalisering er endelig avgjort av departementet, vil dermed lokaliseringsspørsmålet bli avgjort *uten* at de krav til konsekvensutredninger som følger av plan- og bygningsloven og konsekvensutredningsforskriften er oppfylt.

Ullensaker kommunes syn kan sammenfattes på følgende måte:

- Lokaliseringsspørsmålet er ikke forberedt og avgjort i samsvar med plan- og bygningslovens regler. Verken saksforberedelsen eller lokaliseringsbeslutningens innhold er i samsvar med loven; saken er ikke tilstrekkelig utredet og er heller ikke sendt på høring.

- En båndleggingsbeslutning eller planvedtak som bereder grunnen for en eventuell utbygging av en tredje rullebane kan først treffes etter at det er gjennomført en ny konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven hvor det foretas en reell vurdering av relevante og realistiske lokaliseringsalternativer.
- Lokaliseringsspørsmålet er så langt ikke forberedt og avgjort i samsvar med den fremgangsmåten som Samferdselsdepartementet selv skisserte da Masterplanen ble sendt på høring i 2012.

Når det gjelder drøftelsene som ligger til grunn for disse konklusjonene, viser vi til den vedlagte betenkningen fra utredningsgruppen i Advokatfirmaet Schjødt. Ullensaker kommune deler de hovedsynspunktene som der er gjort gjeldende.

Avslutning

Lokalisering av en eventuell tredje rullebane er et spørsmål som har svært stor betydning for Ullensaker kommune og dens befolkning. For kommunen er det derfor viktig at lokaliseringsspørsmålet blir forsvarlig utredet i samsvar med reglene i plan- og bygningsloven og konsekvensutredningsforskriften.

Med tanke på det videre planarbeidet ber vi derfor om at Samferdselsdepartementet klargjør på hvilket tidspunkt i prosessen departementet ser for seg at lokaliseringsspørsmålet skal utredes i samsvar med plan- og bygningslovens regler.

Dersom Ullensaker kommune skal gå videre med behandling av det planprogram som Avinor har foreslått, vil programmet og utredningen måtte utvides til en fullstendig konsekvensutredning hvor relevante og realistiske alternativer til lokalisering vurderes, herunder en lokalisering i samsvar med det såkalte vestre alternativ.

I motsatt fall – dersom departementet ønsker å treffe en formell båndleggingsbeslutning – er Ullensaker kommunes syn at det også forut for en slik beslutning må foretas en ny konsekvensutredning.

Sett hen til den betydning spørsmålet om lokalisering av en tredje rullebane vil ha for berørte parter, forutsetter Ullensaker kommune at lokaliseringsspørsmålet vil bli avgjort i samsvar med det regelverket som gjelder for slike beslutninger. Departementet har da også tidligere signalisert at endelig valg av lokalisering skal skje etter en prosess som følger plan- og bygningslovens regler.

Vi ber om et møte for å diskutere saken nærmere.

Med hilsen

Tom Staahle
Ordfører

Rune Hallingstad
Rådmann

Vedlegg

1 Juridisk betenkning tredje rullebane 2018-10-16